

'Het gaat mij er vooral om dat mijn leerlingen het een beetje leuk hebben hier. Ze zijn er tenslotte iedere dag.'

een portret van
**Carla
Wolters**
leraar mbo

Persoonlijk

[Personalia](#)

[Pensioen](#)

[Muziek en sport](#)

Personalia

Ik ben Carla Wolters, leraar aan het ROC Mondriaan in Den Haag. Ik ben van 1947 en ik woon in Voorburg. Vijfendertig jaar geleden ben ik getrouwd met Jac. Samen hebben wij twee dochters en een zoon.

Dochter Ciska heeft bio-farmaceutische wetenschappen gestudeerd en is gepromoveerd. Momenteel werkt ze als toxicoloog in een farmaceutisch bedrijf. Ze is getrouwd met Ad en heeft twee kinderen: Daphne van drie jaar en Paul van bijna een jaar.

Dochter Yvette heeft scheikunde gestudeerd en heeft samen met René een kind van vier maanden: Eline. Yvette werkt bij Akzo-Nobel. Haar ideaal is om onderwijs te combineren met werken in het bedrijfsleven.

Zoon Elwin heeft een relatie met Daniëlle en studeert binnenkort af. Hij is bezig met zijn master Europese Unie Studies. Hij wil graag de Europese politiek in.

Pensioen

Ik ben van plan in 2012, net voor mijn vijfenzestigste, op te houden met werken. Daarna wil ik eventueel nog wel lesgeven op contractbasis, maar ik denk er ook over een eigen bedrijfje op te richten om bijvoorbeeld websites te maken. Ik weet inmiddels vrij veel van computers en vind het leuk om ermee te werken. En wat ook leuk is? Op mijn kleinkinderen passen. Daar ga ik na mijn pensioen zeker mee door.

Muziek en sport

Verder heb ik nog een hoop hobby's. Dat heb ik altijd belangrijk gevonden, om je niet helemaal te verliezen in je werk. Computers noemde ik al. Daar werk ik graag mee. Verder zing ik in een koor en doe ik aan sport: spinning en fitness. Ik heb ook nog een tijdje bij zo'n vijftig-plus-tennisclubje gezeten. Maar dat vond ik niet fanatiek genoeg, daar ben ik mee gestopt. En omdat ik vind dat je

af en toe ook iets geheel nieuws moet doen, speel ik sinds oktober saxofoon.

Opleiding & loopbaan

Overzicht opleiding
Overzicht loopbaan
Onzichtbaar
Alleen vrouwen
Nijverheidsopleiding
Starrenburg
Agnesschool
Kip en ei
ROC Mondriaan
Facilitaire dienstverlening
Niveau 2 en 4
Contractonderwijs

Overzicht opleiding

- . akte NXII
- . akte Ngy
- . tweedegraads bevoegdheid huishoudkunde
- . tweedegraads bevoegdheid gezondheidskunde
- . post-hbo opleiding E-learning
- . opleiding vertrouwenspersoon
- . bijscholingscursussen: o.a. alternatieve voedingswijze, adviesgesprekken, hoe begeleid je beginnende leraren

Overzicht loopbaan

- . Ihno/lts Starrenburg Rotterdam, huishoudkunde
- . Ihno Agnesschool Voorburg, huishoudkunde
- . diverse Ihno-scholen in Den Haag, gymnastiek
- . Productschap voor pluimvee en eieren
- . 's Gravenhaagse Vakschool, gezondheidskunde, koken
- . Academie De Laan Den Haag, gezondheidskunde, voedingsleer
- . ROC Mondriaan Den Haag, havo/mbo opleiding gezondheidskunde, facilitaire dienstverlening, catering en vergaderservice

Onzichtbaar

Na de lagere school ben ik naar de brugklas van de middelbare school gegaan en daar heb ik eigenlijk ontdekt dat ik leraar wilde worden.

Ik was in die brugklas tamelijk onzichtbaar, heel verlegen. Ik weet bijvoorbeeld nog goed dat ik alleen aan een tafel moest zitten, omdat we met een oneven aantal waren. Dat gaf me een erg eenzaam gevoel. Of dat ik van de leraar meekunde iets moest uitleggen voor de klas. Dat lukte natuurlijk niet vanwege die verlegenheid, dus deed die leraar het zelf. Iedereen begreep dan wat hij uitlegde behalve ik, maar dat durfde ik niet te zeggen. Vervolgens riep hij mij nog een keer naar het bord en liet me voor de tweede keer voor gek staan. En zo waren er nog wel meer voorbeelden.

Dat soort dingen zijn mij erg bijgebleven. En daardoor ontdekte ik dus - hoe raar het misschien ook klinkt - dat ik leraar wilde worden. Niet omdat ik zulke leuke voorbeelden had, maar omdat ik vond dat het anders en beter moest kunnen.

Ik zie nog steeds weleens dat leraren ten koste van leerlingen grapjes maken of aan sommige leerlingen gewoon geen aandacht besteden. Mijn tweede dochter heeft wat dat betreft een beetje hetzelfde meegemaakt als ik. Ook zij is op school en zelfs tijdens haar hbo-studie behoorlijk tegenwerkt door leraren. Ik vond dat vreselijk om mee te maken. Maar gelukkig is ze uiteindelijk goed terechtgekomen.

Alleen vrouwen

Daarna ging ik naar de mms in Rijswijk, maar dat vond ik ook niks: al die tuttede en roddelende meisjes. In de derde klas bleef ik zitten en werd ik getest. De uitslag: ik kón het wel maar ik was niet gemotiveerd genoeg.

Mijn ouders zetten me toen voor het blok: ophouden met de mms, maar dan wel in de zomervakantie zonder vrienden naar Engeland, in een Engels gezin, in het kader van zo'n jongerenuitwisselingsprogramma. Dat vond ik best wel eng, maar ik heb het toch gedaan. En toen ik terugkwam, was ik een andere persoon geworden. Tenminste dat hoorde ik mijn burens zeggen: 'Wat is die onherkenbaar veranderd.' Ik voelde me inderdaad beter, want een stuk zelfverzekerder.

Na dat uitwisselingsprogramma ben ik naar de vormingsklas gegaan. Dat was een vooropleiding, verbonden aan een huishoudschool. Daar gingen leerlingen naartoe die te jong waren voor bijvoorbeeld een verpleegstersopleiding of die daarna een N-akte voor het nijverheidsonderwijs wilden halen. Allemaal meisjes weer, maar toch van een heel ander slag dan op die mms. Ik vond het er een stuk leuker. Ook omdat ik vakken kreeg die me echt interesseerden.

Na die vormingsklas ging ik naar Leiden om daar lerares koken te worden. Ik wilde namelijk nog steeds het onderwijs in. Ik koos voor de akte NXII: zorg voor woning, kleding, voeding en gezondheid.

Nijverheidsopleiding

Op die lerarenopleiding had je een paar goede, maar ook een paar hele slechte leraren. Je kreeg er bijvoorbeeld strijkles van zo'n strijkjuf die er zelf rustig bij zat, terwijl wij in de bloedhitte stonden te strijken. Als ze dan even langskwam om naar mijn strijkwerk te kijken, gaf ze me een drie en liep dan zonder enige toelichting of verdere uitleg weer weg.

Dat het ook anders kon, merkte ik het jaar daarop. De leraar van die klas had een positieve aanpak: ze ging eerst uitvoerig in op wat er allemaal goed was en daarna besprak ze rustig nog wat verbeterpuntjes. Ik haalde dan ook een acht op mijn rapport.

Ik heb me toen voorgenomen alles altijd van de positieve kant te bekijken tegenover leerlingen, want het is zo ontzettend demotiverend als je dat niet doet en de lol gaat er zo voor leerlingen heel snel af.

Starrenburg

Toen ik mijn akte NXII binnen had, lagen de banen niet voor het oprapen. Ik heb eerst een paar maanden in een vakantiehuis in Zwitserland gewerkt maar daarna kon ik het onderwijs in.

Starrenburg heette mijn eerste school in Rotterdam: een kersverse fusie tussen een Its en een Ihno. Het leuke ervan was dat de meisjes ook technische vakken kregen en de jongens huishoudelijke vakken als koken.

Een leuk idee, dat wel. Maar verder was het werken op die school een regelrecht drama. Ik kreeg er geen enkele begeleiding. Ik had veel te veel lessen: overdag aan jongeren van twaalf tot zeventien jaar en 's avonds aan volwassenen. Het ging niet goed, het was vaak een rotzooi. Ik heb zelfs op een gegeven moment een pruik gekocht om meer gezag te krijgen. Collega's waren niet aardig, er was een enorme hiërarchie. Ik kreeg de schuld van troep die anderen hadden gemaakt, dat soort dingen. Na een jaar zeiden ze

me dan ook dat ik niet geschikt was voor het onderwijs. Bovendien wilde ik nog een N-akte gymnastiek doen en dat vonden ze belachelijk, ze zeiden dat ik dat toch niet kon.

Agnesschool

Inmiddels had ik gesolliciteerd op een lhno-school in Voorburg: de Agnesschool. Ik werd er aangenomen en men vond het geen probleem dat ik de N-akte gymnastiek ging doen. Ik heb er tien jaar gewerkt. Ik werd prima begeleid door een strenge maar rechtvaardige directrice en een collega koken. Zij waren allebei positief, nooit zomaar afkeurend. En ze waren er op het moment dat ik ze nodig had. Wat wil je nog meer?

Naast mijn lessen op de Agnesschool gaf ik - na het behalen van de Ngy-akte - gymlessen in twee achterstandswijken in Den Haag. Dat was niet bepaald gemakkelijk, maar ik kon me goed handhaven. Ik zei ze: 'Dan doen we gewoon allemaal niets meer.' Gingen we de rest van de les allemaal op de bankjes zitten en aan het eind zei ik: 'Fijn dat ik door jullie zo makkelijk mijn geld verdiend heb, volgende keer weer.' Mooi dat ze zich dan de volgende keer beter gedroegen.

Kip en ei

Na de geboorte van mijn tweede dochter ben ik even gestopt met werken. Ik heb toen wel mijn tweedegraadsbevoegdheid voor gezondheidskunde en huishoudkunde gehaald, maar verder zat ik thuis.

Dat beviel me eigenlijk niet, dus reageerde ik op een advertentie voor het Productschap voor pluimvee en eieren. Anderhalf jaar ben ik langs allerlei scholen in Zuid-Holland gereisd om die producten te promoten en de kinderen in demonstratielessen te laten zien wat je er allemaal mee kon. Dat was best leuk voor een tijdje.

ROC Mondriaan

Via iemand van de Agnesschool hoorde ik dat er een vacature was op de 's Gravenhaagse Vakschool. Ik solliciteerde en werd aangenomen. Ik gaf gezondheidskunde aan het mhno en koken en de theorie van voeding aan het lhno. Daarnaast gaf ik nog les aan lhno-klassen: het individuele huishoud- en nijverheidsonderwijs. Wat kleinere klassen dan normaal, met wat moeilijker lerende meisjes.

Omdat het aantal lessen daar terugliep, ging ik op een gegeven moment voor een gedeelte van mijn aanstelling naar de Academie De Laan, een mbo-school waarmee de 's Gravenhaagse Vakschool samenwerkte. En zo werd ik min of meer vanzelf leraar op het grote ROC Mondriaan, want in die tijd fuseerden de mbo-scholen tot één instituut. Op het ROC Mondriaan werk ik dus nog steeds.

Ik heb eerst op verschillende afdelingen kooklessen gegeven en toen werd ik gevraagd of ik bij de nieuwe havo/mbo-opleiding het vak gezondheidskunde wilde opzetten als havo-eindexamenvak. Dat heb ik gedaan. Het was leuk om in alle vrijheid iets nieuws te maken.

Vervolgens stapte ik over naar de opleiding facilitaire dienstverlening, en dat doe ik nu al weer tien jaar.

Facilitaire dienstverlening

Ik hou me bezig met de vakken catering, vergaderservice, schoonmaak en evenementenorganisatie. Dat begint bij de basis-kennis, het schoonmaken zelf bijvoorbeeld, en het eindigt bij het beheer, bij hoe je ervoor kan zorgen dat je een schoonmaakbedrijf kunt runnen. Ik geef vooral in het eerste jaar les.

Eerst gaf ik nog praktijklessen koken en serveren, maar daar ben ik helaas afgehaald, want ik werd er te duur voor. Mijn expertise moest elders in de opleiding ingezet worden.

Niveau 2 en 4

Wij hebben leerlingen op niveau 2 en niveau 4, aangezien niveau 1 en 3 niet worden gevraagd door het bedrijfsleven. Op niveau 2 worden ze opgeleid tot doeners: bijvoorbeeld schoonmakers, medewerkers bij de catering, voedings-assistenten. Bij niveau 4 gaat het om leidinggevenden: mensen die bijvoorbeeld verantwoordelijk zijn voor het onderhoud van een heel gebouw, inclusief groen-voorziening, personeelsrestaurant, evenementenverzorging.

Contractonderwijs

Sinds drie jaar geef ik daarnaast ook nog les bij het contractonderwijs. Ik leid daar vrouwen tussen de dertig en de zestig op tot voedingsassistent of facilitair assistent.

Leraarschap

Waarom leraar
Verschillende soorten leraren
Taak van de leraar
Motiveren
Wees positief
Niet verbieden
In vertrouwen
Weer leraar
Hoe herinnerd
Competentiegericht onderwijs

Waarom leraar

De basis voor mijn leraarschap is, zoals ik al zei, gelegd in mijn eigen middelbare schooltijd. Ik merkte, juist doordat het bij mij niet gebeurde, dat het belangrijk is om kinderen zelfvertrouwen te geven. Dat is dus wat ik als leraar probeer te doen.

Het leukste aan het onderwijs vind ik dan ook de leerlingen. Ze komen van het vmbo met een negatief gevoel: ze voelen zich, zeker op niveau 2, helemaal niks. Hun opleiding wordt laag ingeschat, ze hebben het thuis vaak moeilijk.

Het interpersoonlijke is voor mij als leraar het belangrijkste: de band die je met je leerlingen hebt. Natuurlijk heb ik ook een pedagogische taak en natuurlijk ben ik er als leraar voor om de leerlingen iets te leren en tot nadenken aan te zetten. Maar het begint bij het contact dat je met leerlingen maakt en het gevoel dat je ze erbij geeft.

Het is mooi om bij die leerlingen het besef te zien groeien dat ze wél iets kunnen. En dat krijg je als leraar alleen maar voor elkaar door ze in hun waarde te laten en ze niet de hele tijd op hun kop te geven of dingen te verbieden.

Ze vragen weleens als je zo lang in het onderwijs zit: wat was voor u het hoogtepunt? Ik antwoord dan dat iedere dag voor mij een hoogtepunt is: ik heb nog enorm veel plezier in mijn werk, ik krijg er veel energie van.

Verschillende soorten leraren

Je hebt mensen in alle soorten en maten. En dat geldt ook voor leraren. Ik zie leraren om me heen die niks doen dan klagen en van wie ik me afvraag waarom ze er niet mee stoppen. Ik zie ook een grote middenmoot die zijn best doet, maar ook niet meer dan

dat. En ik zie een klein groepje leraren dat juist heel erg zijn best doet en dan met name voor dingen die niet per se bij hun taak horen, maar die de leerlingen wel verder helpen.

Natuurlijk moet je oppassen je niet te overwerken, maar als ik een leerling verder kan helpen door even buiten mijn takenpakket te treden, dan doe ik dat gewoon. En dat hoort ook zo, vind ik.

Ik vind dat een goede leraar in de eerste plaats altijd moet zoeken naar de positieve kanten van zijn leerlingen. Die zijn altijd te vinden. Als je goed kijkt en nadenkt, kun je elke leerling wel ergens een compliment voor geven. En dat moet je ook doen, dat hebben ze nodig.

Volgens mij hoort een goede leraar vrolijk te zijn. En als hij dat om de een of andere persoonlijke reden even niet is, dan doet hij maar alsof.

Verder beschouwt een goede leraar een groep leerlingen niet als een kudde. Leerlingen zitten wel in een klas of in een groep, maar het blijven op de eerste plaats aparte, waardevolle individuen. En zo moet je ze ook benaderen.

Iedere leerling heeft een eigen verhaal. En bij mbo-leerlingen willen dat nogal eens heel ingewikkelde verhalen zijn. Daar moet je als leraar op verdacht zijn en je moet er rekening mee houden.

Een goede leraar beeldt zich in hoe het is om nu leerling te zijn en wat er voor zo'n leerling interessant is. Hij behandelt zijn leerlingen zoals hij zelf behandeld zou willen worden op die leeftijd, dus niet als een klein kind.

Taak van de leraar

Mijn belangrijkste taak als leraar vind ik leerlingen leren om vertrouwen in zichzelf te hebben. Zelfvertrouwen is de basis, en alleen op die basis kun je als leraar leerlingen helpen om zelfstandig en logisch te denken en zo verder te komen in hun opleiding én in hun leven.

Bij mij gaat het dus niet in de eerste plaats om mijn vak. Het spijt me zeer voor de collega's die daar anders over denken, maar ik vind het vak echt secundair.

Dat vastgesteld hebbende, moet ik daar natuurlijk wel aan toevoegen dat ik mijn vak serieus neem. Ik eis van mijn leerlingen dat ze zich inzetten voor het vak, dat ze naar me toe komen met vragen of problemen, dat ze er serieus mee bezig zijn.

Als ik bij een examen hoor: 'Ik snapte d'r niks van, ik wist niet waar het over ging', dan zeg ik dat dat geen excuus is. Dan hadden ze het maar moeten vragen, daar ben ik heel duidelijk in. Sommige leerlingen durven geen vragen te stellen, die probeer ik dan over te halen met: 'Vragen beantwoorden is mijn werk. Daar word ik voor betaald. Vraag dus waar voor je geld en stel me alle vragen die je wilt.'

Motiveren

Dat leerlingen vaak een gebrekkig zelfvertrouwen en dus weinig motivatie hebben, ligt ook wel aan de school, vind ik. Zo heerste

er op die havo/mbo toch wel een beetje een mentaliteit van 'de leerling deugt niet' en dat werkt het zelfvertrouwen van de leerling niet bepaald in de hand. Die mentaliteit is op een gegeven moment wel veranderd, er werd toen meer naar de leerlingen gekeken en naar wat er wél goed aan ze is.

Leerlingen die van het vmbo komen, hebben vaak al weinig zelfvertrouwen omdat er op hun opleiding wordt neergekeken, en op sommige mbo-opleidingen wordt dan ook nog eens neergekeken. Op de opleiding facilitaire dienstverlening zit in elk geval een vrij negatief etiket. Ik probeer daar tegenin te gaan door de leerlingen duidelijk te maken dat dienstverlenende beroepen altijd nuttige beroepen zijn en dat iedereen er heel blij mee is als alles bijvoorbeeld goed geregeld en goed schoongemaakt is.

Als leerlingen meer vertrouwen krijgen in zichzelf en hun opleiding waardevol gaan vinden, dan groeit hun motivatie vanzelf. Ik heb er als leraar geen enkele moeite mee leerlingen te motiveren. Dat hoort bij je kerntaak, vind ik. En het is nog leuk om te doen ook. Het is geweldig als iemand eerst bijna niets uit z'n handen krijgt en later de ene mooie opdracht na de andere bij je inlevert.

Wees positief

Ik zei al dat het heel belangrijk is om het goede van een leerling te zien. Als iemand niet goed leert of dingen alsmaar niet begrijpt, dan is het aan de leraar om te kijken waar het probleem ligt. Die moet het probleem niet afschuiven op de leerling. Vraag wat de leerling niet begrijpt of waarom hij niet leert. Ga erop in. Het is jouw verantwoordelijkheid dat leerlingen leren en dat ze dingen begrijpen.

Klaag ook niet over al die fouten die leerlingen maken, of over hun gebrek aan motivatie of werklust. Doe er wat aan. Geniet zelfs van hun fouten want die bieden jou de kans om beter les te geven, om ze iets nieuws te leren.

Natuurlijk zijn er dingen die bepaalde leerlingen nooit echt goed leren, maar je hoeft ook niet alles te kunnen: focus op wat ze wél kunnen of waar ze wél beter in kunnen worden. Complimenteer leerlingen, al is het maar met het feit dat ze aanwezig zijn.

Het vergroot hun zelfvertrouwen ook als je als leraar je eigen fouten durft toe te geven. Als een leerling naar me toekomt en goed kan onderbouwen wat ik anders kan doen, dan luister ik daarnaar en doe ik er meteen iets mee.

Het is verder heel belangrijk om niet te populair te willen zijn als leraar, en zeker niet ten koste van een leerling. Dan ben jij misschien even heel grappig en populair voor de hele klas, maar je kan er een leerling mee kapotmaken.

Niet verbieden

Bij mijn positieve benadering hoort dat ik niet de hele dag aan het verbieden ben. Er zijn wel dingen die ik niet wil hebben in de klas, maar ik vraag het de leerlingen altijd vriendelijk.

Vandaag zat bijvoorbeeld een aantal leerlingen met hun jas aan. Ik kan dan snauwen: 'Jas uit!' maar in plaats daarvan zei ik: 'Ik vind het heel ongastvrij dat jullie allemaal jullie jassen aan hou-

den. Ik vind het gezellig dat jullie er zijn en dan houden jullie allemaal je jas aan.' Reken maar dat die jassen dan uit gaan.

Ik begin zinnen nooit met: 'Je mag niet...' Ik begin altijd vanuit mezelf, met: 'Ik vind het vervelend dat je je jas nog aan hebt, dat je zo hard praat', enzovoort.

Verder hoeven ze niet voor alles toestemming te vragen. Bij niveau 4, de toekomstige leidinggevenden, vragen ze soms: 'Mag ik even naar de wc?' Dan zeg ik: 'Dat moet je zelf weten, dat ga je straks als leidinggevende toch ook niet aan iemand vragen?' 'O ja, inderdaad,' hoor je dan. Door dat soort kleine dingen geef je de leerlingen zelfvertrouwen en vooral ook zelfstandigheid.

Toch wordt het geen rotzooi in mijn klas. En dat komt omdat ik een zeker gezag heb: de leerlingen weten precies waar de grenzen liggen. Dat gezag heb ik opgebouwd door er voor de leerlingen te zijn, door goed op ze te letten, door te zien met wie het niet goed gaat en daar even een praatje mee aan te knopen.

In vertrouwen

Op de een of andere manier trek ik probleemleerlingen aan, lijkt het wel. Toen ik mentor was, kwamen er zelfs leerlingen naar me toe van wie ik niet eens de mentor was. Ik heb ze allemaal met liefde geholpen, maar in het begin nam ik hun problemen nog wel eens mee naar huis en dat moet je natuurlijk niet doen.

Zo was er een keer een meisje op de havo dat zelfmoord wilde plegen en daar was ik ook thuis de hele tijd mee bezig. Het is moeilijk de scheidslijn te bepalen als je iemand graag wilt helpen. Toen heeft mijn man me gewezen op het feit dat ik thuis ook nog een gezin had en daarna heb ik de tussenuren op school speciaal voor dat meisje vrijgehouden en dat hielp even goed.

Ik ben een keer met haar mee naar huis gegaan en de sfeer was inderdaad heel koud, er viel nergens over te praten, ze had wel tien keer per dag een hyperventilatieaanval. Ik heb haar elke dinsdag begeleid en haar een schrift laten maken waarin ze alles wat vervelend was met zwart opschreef en alles wat leuk was met haar lievelingskleur, roze. Ik praatte met haar over de leuke dingen die er ook wel waren. Ik luisterde vooral naar haar, want dat gebeurde thuis dus niet.

Het schrift begon met bijna alleen maar zwart, maar werd gelukkig steeds rozer. Ze heeft de havo afgemaakt, daar was ik heel blij mee, maar daarna was ik er ook klaar mee. Ik zou iedereen wel verder willen helpen, maar dat kan niet. De volgende staat dan alweer in de rij met een probleem.

Verder heb ik me als mentor beziggehouden met de uitval van leerlingen. Als iemand een paar dagen niet kwam, belde ik erachteraan. Ik deed dat doorgaans rond zes uur 's avonds, waardoor ik de meeste kans had de ouders aan de lijn te krijgen. Het kost veel werk, moet ik zeggen, maar het is wel de moeite waard.

Op een gegeven moment ben ik gestopt met het mentor zijn, omdat er steeds meer taken bijkwamen en ik vond dat er te weinig uren voor werden gegeven. Ik ondersteun nog wel een collega die mentor is met het houden van voorlichtingsavonden en het maken

van de rapporten.

Toen ik een tijdje vertrouwenspersoon voor de leerlingen was, wilde men dat ik dat Mondriaanbreed ook werd voor de leraren maar dat heb ik geweigerd. Ik wilde niet tussen een conflict van directe collega's in zitten, dat leek me niet bevorderlijk voor mijn eigen samenwerking met mijn team.

Weer leraar

Als ik opnieuw zou moeten kiezen, zou ik exact hetzelfde doen. Ik vond mijn startperiode in het onderwijs weliswaar niet leuk, maar die was blijkbaar wel nodig om me te brengen waar ik nu ben.

De omslag naar verbetering in je leraarschap begint volgens mij altijd op het moment dat je op een school zit waar je gewaardeerd wordt, of dat nu meteen in het begin is of later. Ik heb het zelf gemerkt bij het begeleiden van jonge leraren. Zodra je ze stimuleert en complimenten geeft, zie je ze opbloeien en daar gaan ze beter les van geven.

Hoe herinnerd

Ik vind mezelf inmiddels een goede leraar en dat vinden mijn collega's en leerlingen volgens mij ook wel. Ik ben altijd enigszins onzeker geweest, niet in de zin dat ik bang was voor de klas of zo. Dat werkt natuurlijk nooit. Maar wel in de zin dat ik me altijd afvraag of ik dingen wel op de goede manier doe, of het niet beter kan. Toch denk ik dat juist dat soort onzekerheid me gestimuleerd heeft mezelf steeds te vernieuwen en te verbeteren. Dat vertel ik ook zonder probleem aan de leerlingen, ik merk dat dat een steun is voor degenen die zelf onzeker zijn.

We hadden een keer een reünie van de Agnesschool en daar werd ik heel enthousiast begroet door leerlingen. Er was zelfs een vrouw die tijdens de chaos van haar scheiding had gedacht: 'Denk aan Wolters. Denk aan de planning en de structurering van je dag.' Want dat had ze van me geleerd, zei ze, en dat was heel ontroerend.

Uit de evaluaties die we altijd houden, blijkt dat mijn huidige leerlingen vinden dat ze hard moeten werken en veel moeten doen, maar dat ze, als ze eenmaal beseffen dat ze dingen moeten vragen, het mee vinden vallen.

Collega's waarderen me vanwege mijn expertise. Die is natuurlijk voornamelijk opgebouwd door ervaring en routine. Maar ik hou ook de ontwikkelingen in onderwijsland goed bij.

Verder hebben we twee jaar geleden een coaching gehad als team omdat het niet lekker liep en toen kreeg iedereen een vel met de mening van zijn collega's over z'n functioneren. Mijn collega's hadden hele positieve dingen over me opgeschreven, ze vonden me een sterke en vrolijke persoonlijkheid, en daar was ik erg blij mee.

Competentiegericht onderwijs

Tijdens mijn loopbaan is het onderwijs behoorlijk veranderd. Het klinkt misschien een beetje arrogant, maar ik vind dat het onderwijs door die veranderingen steeds meer in mijn richting gekomen is. Ik heb al vanaf het begin lesgegeven zoals dat tegenwoordig

normaal is in het competentiegerichte onderwijs.

Ik liet de leerlingen zelfstandig werken, ik stuurde ze erop uit om dingen te onderzoeken. Ik heb altijd veel gastdocenten binnengehaald om over hun beroep te vertellen. Ik probeerde de leerlingen zoveel mogelijk in contact te brengen met hun latere beroepsveld.

Ik gaf dus eigenlijk toen al competentiegericht onderwijs en dat doe ik nog steeds. Het idee om de leerlingen behalve de kennis en de vaardigheden ook de juiste beroepshouding aan te leren, vind ik erg goed.

Er is wel veel kritiek op dat competentiegerichte onderwijs in het mbo. Maar dat komt volgens mij vooral omdat het nog nieuw is en leraren zich nog wel eens willen verzetten tegen nieuwe dingen. Persoonlijk denk ik dat het onmogelijk is een leerling goed te laten functioneren in het bedrijfsleven als hij op de opleiding alleen maar frontaal les heeft gehad. Wat mij betreft: leve het competentiegerichte onderwijs.

De praktijk in de klas

[Tijdens de les](#)

[Orde houden](#)

[Niet snel kwaad](#)

[Grenzen stellen](#)

[Negeer negatief gedrag](#)

[Pesten](#)

[Blokades](#)

Tijdens de les

Ik geef tegenwoordig alleen theorielessen en zit elk contactuur in het computerlokaal. Ik hou er namelijk niet van om zo'n groep jongeren voor me in een theorielokaal te hebben. Dat gaat niet, dat vinden ze saai, je moet ze aan het werk houden.

Ik zou het best leuk vinden om zelf aan het woord te zijn, maar dat werkt vaak niet. Ik ga liever persoonlijk naar de leerlingen toe, terwijl ze zitten te werken en vraag her en der of er vragen zijn. Op die manier sluiten vraag en aanbod goed op elkaar aan: ik leg iets uit als ze daaraan toe zijn, als ze er zelf vragen over hebben. Dat is toch anders dan bij klassikale instructie, waarbij de leraar problemen staat te behandelen die de leerlingen helemaal nog niet als probleem zien.

Af en toe leg ik wel eens iets klassikaal uit, bij het begin van een nieuw onderwerp bijvoorbeeld. Dan geef ik een korte presentatie met PowerPoint.

Alles wat ze moeten weten en alle opdrachten en uitleg staan verder in de elo, de elektronische leeromgeving, die ik helemaal zelf heb gevuld. Die opdrachten verlopen natuurlijk via een didactisch plan, het begint bij de basis en wordt steeds moeilijker.

De opdrachten moeten ze maken, anders kunnen ze hun examen niet doen. Dat is hun eigen verantwoordelijkheid, al wijs ik ze er natuurlijk wel op. Soms gaan ze msn-en, filmpjes kijken of spelletjes spelen. Als ik dan langs loop, zeg ik: 'Gaat het goed, heb je al gewonnen? Hoeveel punten heb je?' Dan zie je ze eerst denken: Ze verbiedt het niet, stom zeg. Maar even later zitten ze dan toch weer aan hun opdracht.

De theorielessen gaan onder andere over catering, daar moeten de leerlingen opdrachten over maken en die opdrachten kijk ik allemaal na. Ze worden uitgeprint en maken deel uit van een portfolio. Soms staan er filmpjes op de elo, op school gemaakt of van het internet geplukt, over schoonmaken bijvoorbeeld. Daar moeten de leerlingen hun mening over geven, eventueel in een dis-

cussieforum. Er zitten ook opdrachten bij waarvoor ze op pad moeten om elders in de school of buiten de school bepaalde zaken uit te zoeken.

Uiteraard krijgen de leerlingen toetsen. Ze moeten nu eenmaal wat parate kennis hebben zoals bepaalde termen of soorten schoonmaakmiddelen en waarvoor je die gebruikt.

Orde houden

Ik heb geen ordeproblemen. Natuurlijk gebeuren er wel eens dingen in de klas waar ik van schrik, maar uiteindelijk weet ik de boel altijd onder controle te houden.

Een paar jaar geleden werd een jongen in de klas door een meisje zo getreiterd dat hij op een gegeven moment een tafel door het raam wilde gooien. Toen schrok ik wel, maar dat liet ik niet merken. Ik liep rustig naar hem toe en zei een paar keer: 'Doe dat maar niet.' Hij is even de klas uit geweest en later vroeg ik hem wat er nou aan de hand was. 'Ik kan er niets aan doen, soms word ik ineens agressief,' zei hij met een heel klein stemmetje. Het was zo'n grote, brede jongen, maar op dat moment was hij een zielig hoopje. Ik zei tegen hem: 'Als dat nou nog een keer gebeurt, ga dan gewoon op tijd even het lokaal uit, ga een rondje om de school rennen, schreeuw er desnoods bij, dan is je energie eruit.'

Op die manier was het probleem opgelost. Meestal zie ik dat soort dingen gelukkig op tijd aankomen en kan ik het voorkomen in plaats van dat ik moet ingrijpen. Je voelt het namelijk al snel aan de sfeer als er iets fout dreigt te gaan.

Niet snel kwaad

Je hoeft niet per se kwaad te worden om orde te houden. Liever niet wat mij betreft. Ik word bijna nooit kwaad en als het wel gebeurt, zeg ik het tegen de leerlingen: 'Ik voel nu te veel emotie, ik stop er even mee.' Dan kap ik mezelf af.

Mijn motto is: als er een puinhoop is of liever gezegd een onwerkbaar situatie, dan los je niks op met leerlingen eruit sturen. Je kunt er dan beter zelf uit gaan, is mijn ervaring. De groep corrigeert de situatie dan zelf wel en ze komen je op een gegeven moment vragen alsjeblieft terug te komen.

Het gebeurt weleens dat ze je uitschelden of dat Marokkaanse jongens je uitmaken voor racist. Ook dan word ik niet kwaad, op dat laatste ga ik niet eens in, dat vind ik zo'n onzin.

Tegen degenen die schelden zeg ik: 'De vorige had een record van vijftig scheldwoorden, ik hoorde er bij jou maar veertig.' Daar hebben ze niet van terug.

Een andere leraar zou misschien van slag raken of er enorm punt van maken: dat dat tegen de regels is, dat dat niet mag. Maar dat maak je zo ook wel duidelijk, vind ik. En vooral maak je ze duidelijk dat hun domme gedrag niet werkt omdat je er totaal niet van onder de indruk raakt.

Grenzen stellen

Ik bedoel hier natuurlijk niet mee dat je alles over je kant moet laten gaan, je moet duidelijke grenzen stellen. Ik maak het heel

helder als iets me niet bevalt.

Als iemand, terwijl ik met een andere leerling bezig ben, gilt dat hij hulp moet hebben, zeg ik dat hij nummer twee is en dat ik er zo aankom. Daarna roep ik: 'Wie was nummer twee?' en zo ga ik door. Als iemand chagrijnig is dat ik op zo'n moment even geen tijd heb en die terugkomt met zijn jas aan en pet op, zeg ik: 'Kom eens even hier zitten. Vind je het nou aardig om zo ongeïnteresseerd met je jas aan en pet op hier te komen als je iets van me wilt weten?' 'Sorry mevrouw.' Jas uit. En dan sla ik ook meteen om en help ik ze met waar ze voor kwamen. Zo maak je, zonder echt kwaad te worden, toch duidelijk welk gedrag gewenst is en welk gedrag niet gewenst is.

Negeer negatief gedrag

Ik stel dus mijn grenzen, maar ik probeer negatief gedrag zoveel mogelijk te negeren, anders gaat de aandacht naar de leerlingen die zitten te klieren in plaats van naar degenen die hun best doen.

Ik heb wel eens meegemaakt dat een niveau 2-klas vliegtuigjes ging vouwen en gooien. Ik heb niet gezegd dat ze moesten stoppen of het moesten opruimen, ik heb ze geen enkele aandacht gegeven, ik heb alleen aan het begin van de volgende les gezegd: 'Wat ben je van plan deze les? Als je weer vliegtuigjes gaat gooien, hoef je niet binnen te komen. Als je van plan bent om wat te doen, kom je binnen en ga je ook echt aan het werk.' Er was er een die geen zin had en dat vond ik best, ik zei: 'Ik schrijf wel op dat je er was, maar je hoeft op deze manier niet binnen te komen.' Die was er de volgende keer wel bij, want het is helemaal niet leuk om in je eentje buiten te zitten, terwijl je klasgenoten binnen zijn.

Het gaat mij in elk geval om degenen die er zijn en die aan het werk gaan. Daar richt ik me op. Als leerlingen even iets willen eten in de kantine of willen bellen, laat ik ze dat gewoon doen. Dat kan ik allemaal wel gaan verbieden, maar dan gaan ze zitten klieren in de les en op deze manier zijn ze na vijf minuten weer terug en gaan ze wel aan het werk. Het klinkt misschien onlogisch, maar zo werkt het wel.

Nog zo iets is dat ons schoolreglement zegt dat leerlingen tien minuten te laat mogen komen en dat ze daarna de lessen niet meer in mogen. Ik ben het daar niet mee eens. Ik ben blij dat ze er zijn. Bovendien hebben ze er alleen zelf last van als ze te laat komen, want dan missen ze een deel van de les.

Pesten

Er zijn een paar vormen van negatief gedrag die ik niet negeer en die ik ook niet tolereer.

Zoals ik al vertelde, wil ik geen jassen aan en petten op in de klas. I-pods mogen van mij trouwens wel, want met muziek op kunnen ze tegenwoordig juist heel goed werken. Dat soort dingen corri-geer ik op een vriendelijke manier.

Waar ik alleen heel slecht tegen kan en waar ik strenger ingrijp, is bij pesten. Als dat gebeurt, ga ik eerst praten met degene die gepest wordt, vaak zie ik het wel namelijk. Ik vraag ze of ze willen dat ik iets doe. Als ze toestemmen vertel ik wat ik van plan ben en

of dat goed is.

Dan ga ik met de pesters praten, waarbij ik meestal niet de naam van de gepeste persoon noem, maar gewoon zeg dat ik het idee heb dat ze mensen aan het pesten zijn, zodat die gepeste persoon het niet nog extra te verduren krijgt. Doorgaans helpt dat, in mijn lessen in elk geval. Daarnaast wordt de mentor gewaarschuwd, zodat die verder met de leerling kan praten over wat deze wel of niet wil.

Blokkades

Een regel waar ik me juist wel aan hou, is die van de blokkade. Als leerlingen de opdrachten die ze bij mij moeten maken niet afhebben, krijgen ze een blokkade. We hebben bij ons op school geen zittenblijvers, dus ze gaan gewoon door naar het volgende jaar, maar met een blokkade kunnen ze geen diploma krijgen.

Als leerlingen helemaal geen aandacht aan de opdrachten besteden en alleen spelletjes doen, ga ik naar ze toe en maak ik ze duidelijk dat het best is dat ze spelletjes doen, maar dat ze hun diploma niet krijgen als ze die opdrachten niet doen. Dan binden ze meestal wel in en help ik ze even of leg ik ze iets uit. De reden dat ze niks doen is meestal dat ze iets niet begrijpen.

Het is de eigen verantwoordelijkheid van de leerling, dat vertel ik ze heel duidelijk, en ik vind dat je bepaalde eisen moet stellen aan de leerlingen. Het maakt mij niet uit hoe ze hun tijd verdelen en hoe ze hun werk doen, maar het moet een keer af. Het bedrijfsleven geeft al een tijdje aan dat er te weinig eisen gesteld worden aan de leerlingen. Er moet enige druk op de ketel zitten.

Op en rond de school

[Nuttige cursussen](#)

[Agressie op school](#)

[Collega's](#)

Nuttige cursussen

Ik heb heel veel gehad aan cursussen die ik op eigen initiatief heb gevolgd. Zo heb ik een onderhandelingscursus gevolgd, waar ik leerde om me, als ik boos werd tijdens vergaderingen, niet op te winden. Dan werd mijn stem hoger en dachten vooral mannelijke collega's: daar heb je weer zo'n vrouw, laat maar gillen. Het helpt veel beter, heb ik ervaren, als ik rustig blijf en mijn stem laag hou. Dat maakt meer indruk.

Bij communicatielessen heb ik geleerd dat het helpt om iets van je eigen kwetsbaarheid te tonen, omdat leerlingen zich dan meer ontspannen en dat vaak wel sympathiek vinden.

Verder heb ik een cursus 'de innerlijke criticus' gedaan, om mezelf af te leren op elk aspect van mezelf kritiek te hebben. Daar heb je ook tijdens het lesgeven wat aan, het maakt je zekerder.

Agressie op school

Ik heb ook allerlei trainingen gedaan die direct met het onderwijs te maken hebben, zoals een opleiding voor vertrouwenspersoon, een cursus voor het begeleiden van nieuwe leraren en een cursus agressie in het onderwijs. Daarbij leerden ze ons vooral dat het om je uitstraling gaat, maar dat geldt eigenlijk sowieso als je voor de klas staat. Als je uitstraalt dat je bang bent, kan je het wel vergeten.

Bij ons op de opleiding hoeven ze niet door een poortje met me-

taaldetectors. Van wapens merk ik eerlijk gezegd niets. Er is wel eens een vechtpartij uitgebroken die ik moest stoppen, maar eigenlijk moet je dat zien te voorkomen, je voelt een vechtpartij doorgaans wel aankomen.

Het is een keer in mijn klas gebeurd dat een jongen een mobieltje van een meisje had gestolen. Ik wist zeker wie het had gedaan, maar ik had het niet gezien en die jongen was zo gehaaid dat ik hoogstwaarschijnlijk niets had gevonden. Het slachtoffer wilde niet dat ik er verder werk van maakte: 'Laat maar, ik ben toch verzekerd.' Dat heb ik toen gedaan, maar ik had daar wel last van, het is ontzettend vervelend als er zoiets in je klas gebeurt.

Collega's

Goede collega's hebben op je school is erg belangrijk, ze bepalen een groot deel van de werksfeer. Ik vind het leuk om samen te werken. Gelukkig heb ik - na die eerste nare school - altijd fijne collega's om me heen gehad.

Het is ook erg belangrijk om door collega's te worden opgevangen als je net begint als leraar. Ik heb zelf een aantal beginnende leraren begeleid, omdat ik wist hoe het was om slecht begeleid te worden. Iemand moet je vertellen hoe de school in elkaar zit, dat het verstandig is om bij een vakbond te gaan en dat je als beginnende leraar op moet passen dat je niet uit pure goedwillendheid alle extra taken op je neemt.